

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та організації
підприємницької діяльності

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Янковий О.Г.

“___” _____ 2017 р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності Економіка підприємства

за темою:

Підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства

Виконавець

студентка факультету економіки та
управління підприємництвом

Журенко Антоніна Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Літвінов О.С.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2017

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИНКУ	6
1.1. Загальна характеристика ефективності.....	6
1.2. Види ефективності та система показників, що характеризують ефективність діяльності підприємства.....	12
1.3. Методи аналізу ефективності підприємства.....	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИНКУ	28
2.1. Загальна характеристика підприємства.....	28
2.2. Техніко-економічна характеристика підприємства.....	34
2.3. Дослідження ефективності виробничої діяльності підприємства ТОВ «Цемент».....	41
РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЦЕМЕНТ».....	56
3.1. Підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства ТОВ «Цемент» за допомогою зменшення величини дебіторської заборгованості.....	54
3.2. Підвищення ефективності використання НМА за допомогою маркетингових заходів	59
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТКИ.....	74

ВСТУП

Загальновідомо, що результати діяльності підприємств можуть бути оцінені за допомогою різних показників, таких, як обсяг випуску продукції, обсяг продажів, прибуток. Характеризуючи фінансовий або виробничий результат, перераховані показники не здатні оцінити оптимальність діяльності підприємств. Це пов'язано з тим, що дані показники є абсолютними характеристиками діяльності підприємства, і правильна оцінка їх результативності може бути здійснена у взаємозв'язку з іншими показниками, що характеризують вкладені в підприємство ресурси.

Велика кількість економістів теоретиків і практиків застосовують з метою визначення ступеня раціональності діяльності будь-якого суб'єкту господарювання різні показники ефективності. Ефективність є однією з головних характеристик господарської діяльності, яка характеризує віддачу роботи підприємства. Адже, головною метою підприємства є забезпечення ефективного і прибуткового виробництва.

Актуальність теми зумовлена тим, що ефективність як економічна категорія дає єдину якісно-кількісну характеристику діяльності підприємства. Особливо актуальною ця проблема стає на сучасному етапі розвитку економіки України у зв'язку зі зростанням дефіциту сировинних ресурсів, інфляцією, жорсткістю конкуренції тощо.

При написанні наукової роботи були використані матеріали вчених-економістів, зокрема: В. Г. Андрійчука, О.О. Бугуцького, М. М. Карамана, А.С. Літвінова, Ю.Н.Новікова, В.І. Осипова, О.В. Рябкова, П. Т. Саблука, Є.В. Шаронова, А.В. Шегда та інших.

Мета роботи полягає в необхідності розглянути економічну сутність ефективності виробничої діяльності підприємства і її значимості.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити **наступні завдання:**

1. Дослідити сутність економічної ефективності діяльності підприємства.

2. Розглянути систему показників, що характеризують ефективність діяльності підприємства.
3. Дати загальну характеристику підприємству ТОВ «Цемент».
4. Проаналізувати техніко-економічну складову підприємства.
5. Дослідити ефективність виробничої діяльності підприємства ТОВ «Цемент».
6. Запропонувати шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства ТОВ «Цемент».
7. Оцінити ефективність запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є виробнича діяльність ТОВ «Цемент».

Предметом дослідження є теоретичні та методологічні питання аналізу ефективності виробничої діяльності підприємства.

Методи дослідження: метод порівняння, метод теоретичного аналізу, синтезу, абстрагування, узагальнення, методи статистичного, фінансового аналізу, факторний аналіз тощо.

Інформаційна база дослідження - наукові публікації, нормативно-законодавчі акти України, матеріали досліджень, періодичних видань, статистичні матеріали Державного комітету статистики України, дані звітності підприємства ТОВ «Цемент» за 2013 – 2015 роки.

Практичне значення роботи обумовлена потенційно широким спектром застосування розроблених знань у практичній сфері діяльності, а саме у можливості використання отриманих результатів аналізу діяльності досліджуваними.

Апробація результатів роботи: матеріали дипломної роботи були апробовані на науковій конференції студентів в Одеському національному економічному університеті. Основні положення і результати досліджень доповідалися автором і обговорювалися на Міжвузівському конкурсі студентських наукових робіт з галузі науки « Економіка та управління в сфері торгівлі» в 2015/2016 н.р, де автором було отримано диплом III ступеня. Результати проведеного дослідження опубліковані у збірнику «Науковий

вісник» Одеського національного економічного університету та у збірнику «Незалежна Україна: вектори політичного та соціально-економічного розвитку» Одеського фінансово-економічного коледжу.

Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (30 найменувань) та 7 додатків. Загальний обсяг бакалаврської роботи становить 73 сторінки комп'ютерного тексту, містить 27 таблиць та 16 рисунків.

ВИСНОВКИ

Отже, провівши дослідження даної тематики можна зробити висновки:

1. Ефективність є багатоаспектним і складним економічним поняттям, під яким розуміють: по-перше, відношення отриманого економічного ефекту до витрат ресурсів, які зумовили отримання цього результату; по-друге, комплексну оцінку результатів використання всіх видів ресурсів; по-третє, міру досягнення поставлених цілей та по-четверте, вибір правильних цілей для фокусування енергії. На сучасному етапі розвитку економіки України у зв'язку із загостренням економічної кризи та конкуренції, аналіз ефективності діяльності підприємства є найзвичайно важливим. В дипломній роботі було визначено власне визначення поняття «ефективність», а саме: ефективність — це економічна категорія, яка вимірюється співвідношенням між отриманим результатом та витратами (ресурсами) що його спричинили і є комплексною оцінкою кінцевих результатів використання ресурсів — матеріальних, фінансових, трудових. Для найбільш повної характеристики ефективності діяльності підприємства серед безлічі показників ефективності пропонуємо використовувати класифікацію В.І.Осипова як одну із найбільш повних та вірних. Саме вона, передбачаючи поділ всіх показників ефективності на показники рентабельності і доходності, що в свою чергу поділяються на ресурсні і затратні, здатна комплексно оцінити ефективність використання того чи іншого ресурсу підприємства.
2. Провівши аналіз основних показників ефективності техніко-економічної діяльності підприємства ТОВ «Цемент» в 2013-2015 роках, можна зробити висновок, що підприємство досить ефективно використовує наявні в нього ресурси. Більшість показників, що характеризують техніко-економічний стан підприємства ТОВ «Цемент» (таких як чистий

дохід від реалізації продукції, виробіток, витрати на 1 грн. реалізованої продукції, фондоозброєність тощо) мали тенденцію до покращення.

Серед негативних сторін підприємства при аналізі техніко-економічного стану підприємства можна виділити досить низьку ліквідність балансу підприємства та значну залежність джерел зовнішнього фінансування. Проте не зважаючи на низькі показники платоспроможності та фінансової стійкості підприємства, ТОВ «Цемент» має великий потенціал до відновлення своїх виробничих потужностей.

3. Проведений аналіз ефективності виробничої діяльності підприємства за допомогою системи показників розробленої В.І. Осиповим показав, що більшість показників, що характеризують ефективність виробничої діяльності підприємства ТОВ «Цемент» (таких як фондовіддача, фондоозброєність, матеріаловіддача, рентабельність матеріальних витрат, виробіток, показники рентабельності розраховані за допомогою аналітичного показника OBITDA тощо) мали тенденцію до покращення. Серед слабких сторін під час проведення аналізу було виявлено: падіння ефективності використання НМА та зниження оборотності дебіторської заборгованості.
4. Грунтуючись на аналізі показників ефективності виробничої діяльності ТОВ «Цемент» були розроблені наступні заходи: введення автоматизованої системи управління дебіторської заборгованості задля зменшення періоду обороту дебіторської заборгованості, таким чином збільшивши оборотність оборотних активів та проведення маркетингових заходів задля підвищення обізнаності споживача про ребрендинг ТОВ «Цемент». Введення цих заходів допоможе збільшити Чистий дохід від реалізації продукції підприємства на 25030,4 тис.грн, прибуток підприємства на 5893,66 тис.грн , а OBITDA — на 6026,36 тис.грн. Дані факти підтверджують доцільність запропонованих заходів задля підвищення виробничої діяльності підприємства ТОВ «Цемент».

Отже, підприємства повинні активно шукати всі можливі шляхи вдосконалення ефективності виробничої діяльності, адже це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності продукції, самого підприємства, та зростанню прибутковості підприємства, що є основною ціллю діяльності підприємства.

Список використаної літератури:

1. ДСТУ ISO 9000:2007 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів (ISO 9000:2005, IDT). Чинний від 01.01.2008. – К.: Держспоживстандарт України, 2008. – 28 с.
2. ДСТУ ISO 9004:2012 Управління задля досягнення сталого успіху організації. Підхід на основі управління якістю (ISO 9004:2009, IDT). Чинний від 01.05.2013. – К.: Держспоживстандарт України, 2012.
3. Тлумачний словник сучасної української мови: Загальноживана лексика: Близько 60000 слів / За заг.ред.проф.В.С.Калашника.- Х.: ФОП Співак Т. К., 2009.- 960с.
4. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств / В. Г. Андрійчук. - 2. вид., доп. і перероб. - К. : КНЕУ, 2004. - 624 с
5. Бугуцкий А. Л. Повышение эффективности труда в сельском хозяйстве / А. Л. Бугуцкий. - Е. : Урожай, 1990. - 168 с
6. Габор С.С. Ефективність як економічна категорія / С.С. Габор, В.С. Габор // Інноваційна економіка. – 2012. – № 7. - С. 14–17.
7. Друкер П. Эффективное управление. Экономические задания и оптимальные решения / П. Друкер. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2003. – 288с
8. Жучкова Г.А. Результативність діяльності підприємства: науково-методичні аспекти визначення [Електронний ресурс] / Г.А. Жучкова. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2517>.
9. Караман М. М. О сущности эффективности и экономической эффективности сельскохозяйственного производства в переходный период к рыночной экономике, их критерии и показатели / М. М. Караман // Экономика Крыма. Научно-практический журнал. - 2002. - № 4. - С. 10 - 13.
10. Куценко А.В. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємств споживчої кооперації України : монографія / А.В. Куценко. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. – 205 с.

- 11.Макконел К. Р. Экономикс: Принципы, проблемы, политика. В 2 т. / К. Р Макконел, С. А. Брю. - М. : Республика, 1992. - Т.1. - 399 с
12. Мескон М.Х. Основы менеджмента / М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М.: Дело, 1993. —702 с.
- 13.Морщенок Т.С., Біляк О.М. Огляд підходів до визначення економічної сутності поняття «ефективність». <http://www.uk.x-pdf.ru/5ekonomika/1548900-1-wwwzgiazpua-udk-65814-17-33824-morschenok-ken-docent-docent-kafedri-ekonomiki-pidpri-mstva-bilyak-zaporizka-derzhavna.php>
- 14.Осипов В.И. Экономика предприятия / Осипов В.И. Учебник. – О.: Маяк, 2005. – 720 с.
- 15.Подиновский В. В. Парето-оптимальные решения многокритериальных задач: [учебное пособие]/ В. В. Подиновский, В. Д. Ногин. – М.: Наука, 1982. – 344 с].
- 16.Проблема эффективности в современной науке / Под ред. А.Д. Урсула.– Кишинев, 1985. – 256 с.
- 17.Прокоф'єва К.В. Теоретична сутність економічної категорії «ефективність діяльності підприємства» / К.В. Прокоф'єва // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія: Економічні науки. — Вип. 6. — Т.2. — 2013. — С. 255—258
- 18.Растринин Л. А. Системы экстремального управления: [учебное пособие] / Л. А. Растринин. – М.: Наука, 1974. – 390 с
- 19.Рябкова О.В. Сутність результативності та ефективності діяльності підприємства [Електронний ресурс] / О.В. Рябкова. – Режим доступу : http://mevhnu.com/load/2013/7_konkurentnij_potencial_pidpriemstva_meto_di_ta_mekha-nizmi_pidvishhennja/37-1-0-246.
- 20.Стрілець Є.М. Ефективність як економічна категорія / Є.М. Стрілець. – Запоріжжя : КПУ, 2013. – С. 9.
- 21.Угланов П. Н. Сущность экономической эффективности производства / П. Н. Угланов – Вестник ТГУ, 2007. – № 3. – С. 65–70.

- 22.Файоль А. Управление – это наука и искусство А. Файоль, Эмерсон, Ф. Тэйлор, Г. Форд. □ М. : Республика, 1992. 351 с.
- 23.Шаронова Є. В. Підхід до оцінки економічної ефективності виробництва зерна // Молодий вчений. - 2014. - №18. - С. 470-473.
- 24.ШегдаА.В. Економіка підприємства: Підручник / за ред.А.В.Шегди. - К.: Знання, 2005.- 431с.
25. Экономикс: англо-русский словарь : [справочник] / Э.Дж. Долан, Б.И. Доминенко; пер. с англ. — М.: Лазурь, 1994. — 544 с.
- 26.Інформаційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
- 27.Інформаційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: (<https://www.audit-it.ru/finanaliz/terms/performance/ebit.html>)
- 28.Інформаційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3672/1/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9%20%D0%B2%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%E2%84%967%20\(227\).pdf#page=45](http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3672/1/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9%20%D0%B2%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%E2%84%967%20(227).pdf#page=45)
- 29.Інформаційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/o-suschnosti-ponyatiy-effektivnost-i-rezultativnost-v-ekonomike#ixzz4hBNKwOe6>
- 30.Інформаційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mev.khnu.km.ua/load/2013/7_konkurentnij_potencial_pidpriemstva_metodi_ta_mekhanizmi_pidvishhennja/37-1-0-246